

PROGRAMUL PEACE PENTRU IRLANDA DE NORD

Obiectivul programului PEACE al UE este de a sprijini pacea și reconcilierea și de a promova progresul economic și social în Irlanda de Nord și în regiunea de frontieră a Irlandei.

TEMEI JURIDIC

Temeiul juridic pentru cel de-al patrulea program PEACE din perioada de programare 2014-2020 este Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 din 17 decembrie 2013 și Regulamentul (UE) nr. 1299/2013 din 17 decembrie 2013.

CONTEXT

Începând cu 1989, procesul de pace din Irlanda de Nord a primit sprijin financiar din partea UE, atât prin intermediul politicii regionale a UE, cât și prin contribuții ale UE la Fondul internațional pentru Irlanda (IFI).

În urma recomandărilor din partea unui grup operativ special al Comisiei, programul PEACE I (1995-1999) a fost aprobat la 28 iulie 1995. În martie 1999, Consiliul European a hotărât ca programul special să continue până în 2004, sub denumirea de PEACE II. Ulterior, programul a fost prelungit până în 2006. PEACE III a cuprins perioada de programare 2007-2013 și a menținut câteva dintre prioritățile programelor precedente; toate activitățile în cadrul proiectului au încetat la 31 decembrie 2015. O declarație referitoare la încheierea programului a fost transmisă Comisiei până la 31 martie 2017.

În data de 14 ianuarie 2016 a fost lansat în mod oficial un nou program (PEACE IV, 2014-2020), care pune un accent deosebit pe investițiile care vizează copiii și tinerii.

OBIECTIVE ȘI PRIORITĂȚI

Programul PEACE a fost implementat ca program de cooperare transfrontalieră (în contextul cooperării teritoriale europene - ETC) între Irlanda și Regatul Unit și urmărește două scopuri principale:

- coeziunea între comunitățile implicate în conflictul din Irlanda de Nord și din comitatele de frontieră ale Irlandei;
- stabilitatea economică și socială.

Programul abordează problemele specifice cauzate de conflict, cu scopul creării unei societăți pașnice și stabile. În acest scop, el se bazează pe două priorități principale

(reconcilierea comunităților și contribuția la pace) și pe patru obiective principale pentru perioada de programare 2014-2020:

- educație comună;
- sprijinirea copiilor și a tinerilor;
- crearea unor spații și a unor servicii comune;
- stabilirea unor relații pozitive la nivel local.

FINANȚAREA

Între 1995 și 2013 au existat trei programe PEACE, cu o contribuție financiară de 1,3 miliarde EUR. În timp ce PEACE I (1995-1999) și PEACE II (2000-2006) au fost finanțate din toate fondurile structurale, PEACE III (2007-2013) a fost finanțat numai de către Fondul european de dezvoltare regională (FEDR).

Programul PEACE IV pentru perioada de programare 2014-2020 are o valoare totală de 270 milioane EUR. Contribuția FEDR la program este de aproximativ 229 de milioane EUR (85 %), iar aproximativ 40 de milioane EUR (15 %) vor proveni din cofinanțare (și anume din surse din afara UE care pot include finanțări din partea unor autorități naționale, regionale și locale). 94 % din resursele programului PEACE IV vor sprijini incluziunea socială, combaterea sărăciei și mobilitatea forței de muncă (resursele rămase vor fi alocate către asistența tehnică).

ELIGIBILITATE ȘI ADMINISTRARE

Zona eligibilă pentru a fi inclusă în programul PEACE IV constă din Irlanda de Nord și zona de frontieră a Irlandei (aceasta din urmă cuprinde comitatele Louth, Monaghan, Cavan, Leitrim, Sligo și Donegal).

Administrarea globală și punerea în aplicare a programului sunt asigurate de Organismul pentru programe speciale UE (OPSUE), iar finanțarea este gestionată de parteneriatele locale și de organizațiile neguvernamentale.

În plus, în 2007 Comisia a instituit Grupul operativ Irlanda de Nord (GOIN), care își desfășoară activitatea sub autoritatea comisarului pentru politica regională și în strânsă cooperare cu autoritățile din Irlanda de Nord. GOIN își propune să îmbunătățească competitivitatea și să creeze locuri de muncă sustenabile și cuprinde mai multe domenii de politică, cum ar fi agricultura, politica în domeniul concurenței, educația și cultura, energia etc. Acțiunile GOIN urmăresc, de asemenea, să contribuie la succesul global al proiectelor din cadrul programului PEACE.

REALIZĂRI

Programul PEACE a creat posibilități de participare și dialog și a apropiat cetățenii de procesul decizional și de responsabilitățile legate de dezvoltarea comunităților (adică a aplicat o „abordare ascendentă”). El a pus bazele unei game largi de proiecte, printre care proiecte pentru sprijinirea victimelor și a supraviețuitorilor, a tinerilor și a IMM-urilor, a proiectelor de infrastructură și de regenerare urbană și a proiectelor de sprijinire a imigranților și de punere în valoare a diversității etnice a societății în ansamblu.

Important este faptul că acest program este privit în prezent drept un exemplu de politică de consolidare a păcii care trebuie răspândit în întreaga Europă și în alte regiuni.

VIITORUL PROGRAMULUI PEACE

În cadrul unui referendum organizat la 23 iunie 2016, majoritatea alegătorilor (51,9 %) au votat ca Regatul Unit să părăsească Uniunea Europeană. După Brexit, statutul Regatului Unit se va modifica, ceea ce va avea un impact și asupra politicilor UE, inclusiv asupra politicii de coeziune și a programului PEACE.

Irlanda de Nord beneficiază considerabil de finanțare din partea UE, iar retragerea Regatului Unit ridică semne de întrebare pe termen lung pentru o serie de sectoare din Irlanda de Nord, precum și pentru procesul de pace și cooperarea transfrontalieră pentru perioada de după 2020 (Irlanda de Nord este singura regiune din Regatul Unit care are frontieră comună cu un alt stat membru: practic, după Brexit, va exista o frontieră externă a UE pe insula Irlanda.)

În propunerile sale privind regulamentele privind coeziunea pentru perioada de după-2020, Comisia a propus continuarea programului PEACE („PEACE Plus”). Se propune ca, având în vedere caracteristicile sale specifice, programul să fie gestionat în mod integrat, contribuția Regatului Unit urmând a fi integrată în program ca venituri alocate externe. Mai mult, OPSUE, atunci când este identificată ca autoritate de management, trebuie considerată ca fiind situată într-un stat membru. Propunerile se înscriu în procedura legislativă ordinară, Parlamentul adoptându-și poziția în primă lectură în martie 2019.

La 25 martie 2019, Parlamentul European și Consiliul au adoptat Regulamentul (UE) 2019/491 pentru a permite continuarea programelor de cooperare teritorială, PEACE IV. Aceasta se va aplica în cazul retragerii Regatului Unit din UE fără un acord de retragere. Acest regulament va permite continuarea efectivă a programelor PEACE IV în noul context juridic.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Parlamentul a sprijinit întotdeauna contribuțiile financiare ale UE la programele PEACE și IFI. În rezoluția sa legislativă din 15 iunie 2010 referitoare la propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind contribuțiile financiare ale Uniunii Europene la Fondul internațional pentru Irlanda (2007-2010)^[1], Parlamentul a subliniat că IFI ar trebui să completeze activitățile finanțate prin fondurile structurale, în special pe cele care sunt incluse în Programul PEACE III și se desfășoară în Irlanda de Nord și în zona de frontieră a Irlandei. Parlamentul îi solicită oficial Comisiei să asigure această coordonare.

În calitate sa de colegiitor pentru pachetul privind coeziunea (în acest context, colegiitor pentru Regulamentul privind dispozițiile comune și Regulamentul privind dispoziții specifice pentru sprijinul din partea Fondului european de dezvoltare regională pentru obiectivul de cooperare teritorială europeană), Parlamentul a sprijinit

[1]JO C 236 E, 12.8.2011, p. 173.

ferm continuarea programului PEACE în perioada 2014-2020. În plus, în rezoluția sa din 13 noiembrie 2014, Parlamentul a subliniat importanța programului PEACE în vederea consolidării progresului, a coeziunii economice și sociale și a reconcilierii între comunități.

În urma rezultatului referendumului din Regatul Unit, în rezoluția sa din 5 aprilie 2017, și-a exprimat îngrijorarea cu privire la consecințele retragerii acestui Regatului Unit din UE și a subliniat necesitatea de a menține pacea între Irlanda de Nord și Irlanda.

În rezoluția sa din 11 septembrie 2018 privind impactul politicii de coeziune a UE asupra Irlandei de Nord, Parlamentul European a luat act de propunerea Comisiei de a continua programele PEACE și Interreg, precum și de documentul de poziție al Regatului Unit privind viitorul politicii de coeziune (din aprilie 2018), în care Regatul Unit își exprimă disponibilitatea de a studia un potențial succesori al PEACE IV, împreună cu executivul Irlandei de Nord, cu guvernul irlandez și cu Uniunea Europeană, pe lângă angajamentul său de a-și onora angajamentele asumate față de PEACE și Interreg în temeiul actualului cadru financiar multianual (CFM). Parlamentul consideră că, „fără a aduce atingere negocierilor în curs de desfășurare între UE și Regatul Unit, sprijinul UE pentru cooperarea teritorială, în special în ceea ce privește proiectele transfrontaliere și intercomunitare, ar trebui continuate, având în vedere realizările programelor de coeziune speciale pentru Irlanda de Nord ale UE, și anume programul PEACE și programele Interreg, care sunt deosebit de importante pentru stabilitatea regiunii”.

Diána Haase / Marek Kołodziejcki
04/2019

